Hanna Geurtsen

Studeren in het buitenland

Buiten de piste in een onbekend systeem

In deze rubriek laat *Groniek* studenten geschiedenis aan het woord over de periode die zij aan een universiteit in het buitenland hebben doorgebracht. In dit nummer worden de zaken een keer omgedraaid. Hanna Geurtsen, die studeert aan de universiteit van Uppsala, vertelt over haar ervaringen aan de R*u*G in Groningen.

Dit artikel heb ik geschreven vanuit een persoonlijke invalshoek. Ik zie het niet als mijn taak om een geschiedenis van uitwisselingsstudenten in Groningen te schrijven, maar om deze gelegenheid te benutten om een aantal van mijn persoonlijke ervaringen als een buitenlander in Groningen met de lezer van *Groniek* te delen.

Ik ben een uitwisselingsstudent van de Universiteit van Uppsala in Zweden en heb de afgelopen negen maanden in Groningen geschiedenis gestudeerd. Het idee om in Nederland te studeren leefde bij mij al sinds mijn middelbare schooltijd. Mijn vader is geboren in Maarssen, en ik heb daar meerdere vakanties doorgebracht met mijn Nederlandse familie. Gedurende mijn hele lagere schooltijd heb ik Nederlandse les gehad, en verder heb ik de taal opgepikt van mijn Nederlandse neven en nichten. Na mijn eindexamen ben ik aan de universiteit van Uppsala politicologie en geschiedenis gaan studeren. Toen ik daar de mogelijkheid kreeg om naar Groningen te gaan heb ik geen moment getwijfeld. Mijn motivatie om in Nederland te willen wonen en studeren was deels dat ik mijn Nederlands wilde verbeteren, maar ook wilde ik graag mijn vaders land beter leren kennen dan door vakanties en familiebijeenkomsten alleen.

Het feit dat ik een familieband heb met Nederland en dat ik haast vloeiend Nederlands spreek maakt mij anders dan andere buitenlandse

studenten. Doordat ik Nederlands sprak kon ik samen met gewone Nederlandse studenten studeren, wat ik heb ervaren als een groot voordeel. Ik vond het een voorrecht Nederlandse studenten en het Nederlandse universititeitsleven 'in hun eigen taal' te leren kennen. Mijn dubbele culturele achtergrond stelde me bovendien in staat om het student-zijn in Zweden en in Nederland beter met elkaar te vergelijken.

Ik ben afkomstig uit Uppsala, wat het voor mij redelijk makkelijk maakte om me aan het leven in Groningen aan te passen; Groningen en Uppsala hebben veel overeenkomsten. Beide zijn provincie-hoofdsteden en zijn ongeveer even groot. Ze hebben beide een universtiteit met een tamelijk lange traditie, er is een academisch ziekenhuis, etcetera. Het is zelfs makkelijker om overeenkomsten te vinden tussen het leven in Groningen en dat in Uppsala dan verschillen. Wel zijn er verschillen in het universitair onderwijs die ik hier graag nader wil bekijken.

De universitaire studie geschiedenis bestaat in Zweden uit een algemene opleiding van vier semesters, waarna een klein percentage studenten verder gaat met onderzoeksgericht onderwijs met de bedoeling later op universitair niveau te doceren of als onderzoeker te werken. In het eerste semester wordt een algemene introductie gegeven over geschiedenis als onderwerp, waarbij de nadruk ligt op literatuur en chronologie. In het tweede semester wordt het gebruik van bronnen en methodologie - de geschiedenis als wetenschap - onderwezen. Met behulp van de kennis die de studenten in dit semester opdoen dienen zij een kleine studie te verrichten op basis van secundaire literatuur en de beschikbare bronnen. Tussen het onderricht in methodologie en bronnenkunde, in hulpwetenschappen, en dat in het gebruik van literatuur, in kernvakken, wordt geen duidelijk onderscheid gemaakt. Van de student wordt verwacht dat hij zijn analytische vaardigheden ontwikkelt door het kritisch gebruik van bronnen en literatuur *samen*. Dit gebeurt in werkcolleges in het derde en vierde semester, waarin het niveau steeds hoger komt te liggen.

In twee opzichten verschilt dit systeem duidelijk van het Nederlandse. In de eerste plaats is de tijd die besteed wordt aan chronologie in Zweden beduidend korter, in de tweede plaats wordt het onderscheid tussen hulpwetenschappen en kernvakken dat in Nederland be-

staat in het Zweedse geschiedenisonderwijs niet gemaakt, of niet in dezelfde mate. Een ander, klein, verschil is dat in Zweden na het eerste semester geen duidelijk onderscheid meer wordt gemaakt tussen verschillende tijdvakken. Studenten hoeven geen keuze te maken voor één tijdvak waar zij zich op richten, ze zijn gedurende de volle twee jaar heel vrij in hun keuzes.

Waarom zijn deze verschillen belangrijk? Naar mijn mening zijn er twee aspecten die van belang zijn voor iedereen die zich bezighoudt met de ontwikkeling van universitair onderwijs en uitwisselingsprogramma's. Allereerst is het interessant om de verschillen te bekijken wanneer men het debat over de vraag of Nederlandse studenten genoeg jaartallen, tijdperken en feiten leren in ogenschouw neemt. Dit debat heb ik het afgelopen jaar in de media gevolgd. In de ogen van een Zweede geschiedenisstudent besteden Nederlandse studenten erg veel tijd aan het leren van feiten en jaartallen, waarbij literatuur slechts als een bron van kennis wordt gebruikt. Zweedse studenten besteden hier aanzienlijk minder tijd aan. Dit is in Zweden een algemene trend in vergelijkbare universitaire studies. De nadruk wordt meer gelegd op het leren van methodes dan op het leren van feiten. In Zweden heeft dan ook precies hetzelfde debat plaatsgevonden over de kwaliteit van de daadwerkelijke kennis van jaartallen en feiten. Als ik zo vrij mag zijn mijn eigen bijdrage aan dit debat te leveren, moet ik zeggen dat ik de voorkeur geef aan het Zweedse model als het gaat om universitair onderwijs. Het leren van feiten en jaartallen is zinvol op het niveau van de middelbare school. Voor de universiteiten is het met de steeds beter wordende infomatietechnieken en de enorme hoeveelheid kennis die tegenwoordig voor studenten beschikbaar is via computers en dergelijke echter de voornaamste taak om studenten te leren deze informatie kritisch te gebruiken, niet om hen te leren hun hersenen als opslagruimte voor feiten en jaartallen te gebruiken.

Een tweede aspect van dit onderwerp houdt verband met de academische waarde van uitwisselingsprogramma's. Tegenwoordig doorkruisen studenten Europa zonder dat ze te maken krijgen met aanzienlijke bureaucratische rompslomp. Ik zelf hoefde niet eens een onderkomen in Groningen te regelen, voor alles was gezorgd. Ik kreeg zelfs al mijn eerste uitnodiging voor een welkomstfeest voordat ik uit

Zweden vertrokken was. Pas toen ik ging uitzoeken welke vakken ik zou volgen stuitte ik op problemen. Mijn 'eerste coördinator' heeft mij één keer een hand gegeven en mij de weg naar de geschiedenisvakgroep gewezen. Op de vakgroep ging ik via 'de adviseur' naar de 'speciale coördinator', die me aanvankelijk terug wilde sturen naar de 'eerste coördinator', maar me na enig aandringen van de 'adviseur' wat gedrukte informatie gaf over vakken en me vroeg een programma op te stellen met de vereiste hoeveelheid studiepunten. Na een kleine week puzzelen met studiepunten, trimesters en onderwerpen keerde ik naar de 'speciale coördinator' terug, om een zeer sceptische reactie te krijgen met betrekking tot de vraag of ik in staat zou zijn de gekozen vakken af te ronden. Toch ging ik, met een moedige glimlach mijn zenuwen wegslikkend, naar de colleges die ik had uitgekozen. Al snel besefte ik dat, los van de slechte informatie uit de verschillende brochures, *trial and error* de enige werkbare methode was om er achter te komen of ik zou kunnen slagen. Het moeilijkste moet echter nog komen, wanneer ik naar mijn eigen universiteit terugkeer, waar mijn mijn professoren mijn werk moeten beoordelen om de studiepunten nogmaals te erkennen.

Met andere woorden: de bestaande uitwisselingsprogramma's tussen Europese universiteiten hebben goede bedoelingen, en zien er op papier goed uit, maar in de praktijk kunnen studenten in grotere problemen komen dan ze hadden voorzien. De oplossing voor dit probleem ligt in een betere samenwerking tussen de universiteiten. Een coördinator in Zweden moet bijvoorbeeld voldoende persoonlijke kennis hebben van de verschillende onderwijssystemen, tot gegevens over vakken aan toe. Dit zal hem in staat stellen studenten van te voren te helpen het juiste niveau van onderwijs te vinden. Verwijzen naar brochures en geschreven informatie is naar mijn mening niet genoeg. Als er meer moeite gedaan zou worden om studenten te helpen de juiste plaats te vinden in de verschillende niveaus van een systeem, zou het tijdrovende probleem van het controleren van de studieresultaten volgens mij al ten dele verholpen zijn. Er moet voortdurend gewerkt worden aan het verbeteren van de academische waarde van een uitwisseling, anders zullen de goede bedoelingen die nu uit de uitwisselingsprogramma's spreken verdwijnen achter ingewikkelde procedures van

de waarderingvan studiepunten en rivaliteit tussen universiteiten. De ambitie van de uitwisselingsstudent moet niet onderschat worden, noch moet zijn of haar bekwaamheid om in korte tijd een nieuw, ingewikkeld systeem te doorgronden worden overschat.

Mijn jaar in Groningen heeft me veel bruikbare zaken geleerd. Ik was in zekere zin gedwongen om te vertrouwen op mijn eigen mogelijkheden om problemen met betrekking tot mijn studie te verhelpen, waarbij ik de volle verantwoordelijkheid moest nemen voor de keuze van vakken en dergelijke. Dit gaf mij een visie op mijn eigen universitaire studie die ik voorheen niet had. Nieuwe uitdagingen betreffende mijn studie, zowel op academisch als op practisch gebied, hebben me een groter vertrouwen in mijzelf en in mijn capaciteiten gegeven. De persoonlijke toewijding die al mijn docenten hebben getoond wanneer ik hulp nodig had heeft me enorm geholpen. In Zweden heb ik nooit zo'n goede relatie met mijn docenten gehad. Zelfs al is het aanspreken met de achternaam in plaats van de voornaam hier meer gebruikelijk dan in Zweden, mijn ervaring is dat het daadwerkelijke contact tussen docent en student hier meer ontspannen en persoonlijker is. Er wordt voor al het geschreven werk tijd gegeven voor feed-back, en wanneer er taalproblemen waren konden er altijd speciale voorzieningen worden getroffen.

Een jaar als uitwisselingsstudent betekende voor mij meer zelfvertrouwen en een groter vermogen om me aan te passen aan een nieuw systeem. Maar zelfs als deze kwaliteiten nuttig kunnen zijn bij mijn verdere universitaire studie, moet de werkelijke academische waarde van dit jaar zich nog bewijzen door de erkenning van mijn studiepunten in Uppsala. Ik zou niet willen dat de hierboven geschetste problemen mensen ervan weerhoudt om in Groningen te gaan studeren. Door te wijzen op een aantal problemen waarmee een buitenlandse student te maken kan krijgen, heb ik hopelijk wel laten zien dat de bestaande uitwisselingsprogramma's voor verbetering vatbaar zijn.